

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 742/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. A. T., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 10 C/99/2005 z 3. apríla 2012 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 a jeho rozsudkom z 27. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. A. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2013 doručená sťažnosť JUDr. A. T. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C/99/2005 z 3. apríla 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho rozsudkom z 27. februára 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že ako advokátka „zastupovala v právnej veci Š. H., proti žalovanému R., a. s., o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde v Humennom pod sp. zn. 8 C/161/2003. H. sa dostavil dňa 3. 1. 2005 o 10,00 hod. do mojej kancelárie a požiadal ma o vyčíslenie trov právneho zastúpenia v jeho veci vedenej na Okresnom súde v Humennom pod sp. zn. 8 C/161/2003, a to ihneď. Vyhotovila som mu ho v časovej tiesni a odišiel. H. vybral odstúpenie od dohody o poskytovaní právnej pomoci zo dňa 27. 1. 2004, a trval na tom, aby som mu ho podpísala. Nakoľko mi trovy právneho zastúpenia nezaplatil, podala som na Okresnom súde v Humennom návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 197.985,40,- Sk pod sp. zn. 14 Rob 108/2005.

Okresný súd v Humennom pod č. k. 8 C/161/2003-43 vyhlásil rozsudok, ktorým zaviazal Š. H. na zaplatenie sumy 197.985,40 Sk s prísl. úrokom. Následne Krajský súd v Prešove pod sp. zn. 1 Co 14/2006 potvrdil rozsudok Okresného súdu. NS SR pod sp. zn. 4 Cdo 279/2007 zamietol dovolanie žalovaného.

Na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 1 Co 14/2006 mi H. zaplatil dňa 23. 8. 2007 sumu 193.081,- Sk.

Asi o 3 roky ma Š. H. vyzval na vrátenie zaplatenej sumy, podľa nálezu ÚS SR...

Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 1 Co 14/2006 v spojení s uznesením NS SR pod sp. zn. 4 Cdo 279/2007 bolo zrušené týmto nálezom ÚS SR (I. ÚS 407/08-43).

Krajský súd v Prešove pod sp. zn. 1 Co 14/2006 uznesením zrušil rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa. Okresný súd v Humennom pod č. k. 10 C/99/2005-244 rozsudkom

návrh zamietol, proti čomu som sa odvolala na Krajský súd v Prešove pod č. k. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012, ktorý rozsudok potvrdil.

Rozhodnutím súdu prvého stupňa bolo porušené základné právo navrhovateľky na súdnu ochranu. Na základe tohto porušenia práva na súdnu ochranu vyplynul aj zásah do základného práva navrhovateľky vlastniť a pokojne užívať majetok.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 1 Co 14/2006 zo dňa 18. 6. 2006 bol nálezom ústavného súdu pod I. ÚS 407/08-43 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie, preto je zarádzajúce, že súd prvého stupňa zamietol návrh v celom rozsahu, aj v časti 38.485,- Sk s prísl. úrokom z dôvodu, že už táto suma bola zaplatená na základe rozsudku, ktorý bol zrušený.“.

Ďalej sťažovateľka poukázala na to, že «Podľa ustanovenia § 732 OZ „Ak príkazná zmluva zanikla odvolaním, je príkazca povinný nahradiť príkazníkovi náklady vzniknuté do odvolania, utrpenú škodu, a ak prislúcha príkazníkovi odmena, aj jej časť zodpovedajúcu vykonanej práci. To platí aj vtedy, ak sa dokončenie príkazného konania zmarilo náhodou, na ktorú nedal príkazník podnet“.

Podľa cit. ust. patrí príkazcovi odstupné za vykonanú prácu (čo si aj dohodli účastníci) a navrhovateľka má nárok na zodpovedajúcu časť odmeny za vykonanú prácu.

Sťažovateľka sa nikdy nevzdala dopredu svojho nároku odmenu na zodpovedajúcu časť vykonanej práce, čo podľa platného zákona ani nie je možné vzdať sa dopredu svojho nároku, preto je v tejto časti dohoda o podielovej odmene neplatná.

Doterajšie konanie považujem za neefektívne, neracionálne. Poukazujeme na to, že medzi nami účastníkmi konania sa jedná o majetkové práva.

Podľa ust. Obč. zákonníka odstúpením od zmluvy sa zmluva zrušuje od začiatku. Účastníci dohody sa nikdy nedohodli inak, preto sťažovateľka má nárok na trovy konania – odmenu vyčíslené podľa tarifnej odmeny.

Rozhodnutím súdov bola sťažovateľke spôsobená škoda, pretože zastupovala H. a zadarmo, resp. ešte sťažovateľke vznikli náklady spojené s poskytnutím právnych služieb, a to cestovné, administratívne, súdne a poštovné, čím sa znížil jej majetok. Sťažovateľka je podnikateľka, ktorá svoju prácu vykonáva za odmenu. Postupom súdov bola sťažovateľka uvedená do väčšej majetkovej neistoty ako mala pred podaním návrhu na začatie konania.».

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo JUDr. A. T..., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 v spojení s rozsudkom Okresnému súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

2. Základné právo JUDr. A. T..., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 v spojení s rozsudkom Okresnému súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

3. Základné právo JUDr. A. T..., na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 v spojení s rozsudkom Okresnému súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

4. Základné právo JUDr. A. T..., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. I Ústavy Slovenskej republiky s podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 v spojení s rozsudkom Okresnému súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

5. JUDr. A. T..., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000 € (slovom desaťtisíc Eur), ktoré je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 v spojení s rozsudkom Okresnému súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, postupom alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody namietaným rozhodnutím, postupom alebo iným zásahom orgánu štátu, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra). Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti

petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (napr. m. m. I. ÚS 178/09, IV. ÚS 428/09).

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom okresného súdu sp. zn. 10 C/99/2005 z 3. apríla 2012

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym, resp. neefektívnym postupom a podobne). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, nie jeho postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08, IV. ÚS 253/2011).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy by mohlo dôjsť iba v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti okresného súdu, avšak iba samotným rozsudkom sp. zn. 10 C/99/2005 z 3. apríla 2012 označené právo sťažovateľky porušené byť nemohlo, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 10 C/99/2005 z 3. apríla 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, IV. ÚS 362/2010, IV. ÚS 372/2010).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj urobila), o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu, ktorý vo veci rozhodol rozsudkom z 27. februára 2013 v rámci odvolacieho konania, v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už tento súd meritorne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu práva nečinnosťou tohto orgánu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 369/2013). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušeniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05).

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Zo zistenia ústavného súdu, ako aj zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že napadnuté konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012,

2 Co 118/2012 bolo skončené rozsudkom z 27. februára 2013, ktorý v merite veci nadobudol právoplatnosť 2. mája 2013.

Keďže sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní až sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2013, t. j. v čase, keď napadnuté konanie bolo v merite veci už právoplatne skončené, teda k porušovaniu označených práv už nemohlo dochádzať a jej právna neistota už nemohla trvať, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

4. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 116/2012, 2 Co 117/2012, 2 Co 118/2012 a jeho rozsudkom z 27. februára 2013

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach sú ustanovené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne bez prítomnosti sťažovateľky prerokoval jej návrh podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či neexistujú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom jedným zo zákonom ustanovených dôvodov odmietnutia už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je aj jej zjavná neopodstatnenosť.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti podľa konštantnej judikatúry ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namieta, prípadne z dôvodov, ktoré spočívajú v osobitnostiach konania pred všeobecným súdom. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považuje ústavný súd takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej opodstatnenosť alebo neopodstatnenosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 74/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ich pred takými zásahmi do ich práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu prístupujú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečovaná zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t.j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 48 ústavy). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu.

Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 27. februára 2013 poukazuje predovšetkým na to, že *„Rozhodnutím súdu prvého stupňa bolo porušené základné právo navrhovateľky na súdnu ochranu. Na základe tohto porušenia práva na súdnu ochranu vyplynul aj zásah do základného práva navrhovateľky vlastníť a pokojne užívať majetok.*

Rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 1 Co 14/2006 zo dňa 18. 6. 2006 bol nálezom ústavného súdu pod I. ÚS 407/08-43 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie, preto je zarádzajúce, že súd prvého stupňa zamietol návrh v celom rozsahu, aj v časti 38.485,-Sk s prísl. úrokom z dôvodu, že už táto suma bola zaplatená na základe rozsudku, ktorý bol zrušený.“.

Aj keď to sťažovateľka v texte sťažnosti, v ktorej poukazuje na niektoré časti odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, výslovne neuviedla, z obsahu sťažnosti je nepochybne zrejmé, že namieta porušenie označených práv vo vzťahu k rozsudku krajského súdu z 27. februára 2013.

Napriek tomu, že sťažovateľka v sťažnosti potvrdila, že 23. augusta 2007 jej v súvislosti s právnym zastupovaním odporcu bola zaplatená suma 193 081 Sk (6 40912 €), je toho názoru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní a najmä jeho rozsudkom z 27. februára 2013 došlo k porušeniu označených práv, a to najmä tým, že jej návrh bol zamietnutý v celom rozsahu vrátane sumy 38 485 Sk (1 277,48 €) s prísl. úrokom z dôvodu, že už táto suma bola zaplatená na základe rozsudku, ktorý bol zrušený.

Krajský súd napadnutý rozsudok okresného súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, preskúmal a v merite veci potvrdil ako vecne správny, pričom v relevantnej časti odôvodnenia okrem iného uviedol:

„Ako je zrejmé z obsahu spisu, účastníci konania uzatvorili dňa 27. 1. 2004 dohodu o podielovej odmene za poskytovanie právnej pomoci, predmetom ktorej bol záväzok žalobkyne ako advokátky poskytnúť žalovanému klientovi podľa jeho individuálneho záujmu právnou pomoc, najmä zastupovaním v konaniach na súdoch, iných štátnych orgánov a miestnych orgánov, spisovaním podaní, návrhov, úkonov a tiež odbornými právnymi radami vo veci vyporiadania nárokov žalovaného voči spoločnosti R., a. s., vyplývajúcich z jeho návrhu na ochranu osobnosti podaného na Okresnom súde Humenné dňa 31. 1. 2003.

V článku IV Zmluvy si účastníci dohodli, že žalovaný sa zaväzuje v súlade s § 10 a § 11 vyhl. č. 163/2002 Z. z. vyplatiť žalobkyňu ako advokátke za poskytovanú právnou

pomoc dohodnutú podielovú odmenu vo výške 20 % z hodnoty veci. V tejto odmene boli zahrnuté všetky hotovostné výdaje advokáta spojené s poskytovaním právnej pomoci. Žalovaný sa zaviazal platiť žalobkyni aj hotové výdavky a náklady za premeškaný čas, cestovné náhrady, účelne vynaložené a preukázané v súvislosti so zabezpečením právnej pomoci mimo sídla advokáta a klienta do 7 dní od doručenia vyúčtovania. Podľa článku VI sa zmluva o poskytovaní právnej pomoci medzi účastníkmi uzatvorila na dobu neurčitú od 27. 1. 2004 s tým, že zrušiť túto zmluvu bolo možné dohodou strán alebo jednostranným odstúpením účastníka účinným ku dňu doručenia písomného odstúpenia. V prípade, ak od dohody odstúpi klient, je povinný zaplatiť advokátovi odstupné vo výške dovtedy vynaložených nákladov zvýšených o 100 %.

Dňa 5. 1. 2005 žalovaný odstúpil od dohody o poskytovaní právnej pomoci.

Odstúpenie od takto uzatvorenej zmluvy žalovanému umožňovala predovšetkým dohoda účastníkov, ako i ustanovenie § 731 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na ustanovenie § 33b ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka.

Je pritom nepochybné, že podielová odmena dohodnutá vo forme 20 % podielu žalobkyne na hodnote veci (§ 10 a § 11 vyhl. č. 163/2002 Z. z.) svojou podstatou súvisí s výsledkom konania, konkrétne v danom prípade konania prebiehajúceho na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8 C 161/2003, v ktorom sa žalovaný domáhal ochrany osobnosti s prísl. Za situácie, keď k ukončeniu právneho vzťahu účastníkov došlo ešte pred samotným skončením konania, v rámci ktorého žalobkyňa poskytovala žalovanému právnu pomoc, u žalobkyne aj v súlade s vyjadreným názorom Ústavného súdu SR v konaní I. ÚS 407/08 neprichádza do úvahy priznanie podielovej odmeny.

Je potrebné konštatovať, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní veci vychádzal správnym spôsobom zo záverov vyjadrených Ústavným súdom SR v konaní I. ÚS 407/08, keď Nálezom z 30. 6. 2010 bol predchádzajúci rozsudok Krajského súdu v Prešove vydaný vo veci účastníkov konania sp. zn. 1 Co 14/2006 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Je nutné uzavrieť, že pokiaľ došlo k ukončeniu právneho zastúpenia z dôvodov na strane žalovaného, táto skutočnosť nemôže ísť na ťarchu žalobkyne a táto nemôže byť zbavená práva na odmenu za právne služby reálne poskytnuté do doby ukončenia zastupovania. Podielová odmena nie je možná, osobitné ustanovenie článku VI Zmluvy však zakladá nárok na zaplatenie všetkých vo veci dovtedy vynaložených nákladov spojených

so zastupovaním klienta zvýšených o 100 %, ktoré možno považovať za odstupné – sankciu za účinné odstúpenie klienta od zmluvy. Spôsob výpočtu tarifnej odmeny žalobkyne pri hodnote jedného úkonu právnej pomoci v sume 16.650,- Sk (552,67 Eur) je potrebné s ohľadom na existenciu spomínaného nálezu považovať za neopodstatnený, opomínajúci ustanovenia Občianskeho zákonníka, vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a predovšetkým v rozpore s uzavretou dohodou a s dobrými mravmi.

Vo vzťahu medzi účastníkmi nebolo sporné, aký je rozsah spomínaných nákladov, ktoré samotná žalobkyňa vyčíslila v konečnom vyúčtovaní odmeny právnej pomoci z 5. 4. 2005 (č. l. 3). Výška týchto nákladov pozostáva z náhrady cestovného osobným motorovým vozidlom na pojednávania z K. do H. vo výške 3.560,- Sk a z náhrady výdajov za pohonné hmoty v rozsahu 2.074,70 Sk, čo spolu predstavuje výšku cestovných nákladov 5.634,70 Sk. K tejto sume patrí aj náhrada za stratu času v úhrne 13.608,- Sk, čím celková výška takto vynaložených nákladov predstavovala sumu 19.242,70 Sk zvýšená o 100 % v rozsahu 38.485,40 Sk (1.277,48 Eur). Účastníci nespochybovali, že po predchádzajúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov v konaní sp. zn. 1 Co 14/2006 žalovaný z tohto titulu plnil žalobkyňi priznanú istinu s prísl., a to 162.366,70 Sk s 8 %-ným úrokom z omeškania od 13. 4. 2005 do zaplatenia, teda spolu sumu 193.081 Sk (6.409,12 Eur), a to na účet žalobkyne dňa 23. 8. 2007. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti správne poukázal na ustanovenie § 154 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Je totiž nepochybné, že ku dňu rozhodovania súdu prvého stupňa už žalovaný mal splnenú svoju povinnosť vo vzťahu k žalobkyňi pokiaľ ide o úhradu ňou vyčíslených nákladov zvýšených o 100 %, a to aj spolu s ďalším plnením realizovaným ešte v súvislosti s predchádzajúcim rozhodnutím OS Humenné z 25. 11. 2005 č. k. 10 C 99/2005-43 v spojení s rozsudkom KS Prešov z 18. 6. 2007 č. k. 1 Co 14/2006-103.

So zreteľom na uvedené dôvody, pokiaľ súd prvého stupňa žalobu žalobkyne zamietol, postupoval správnym spôsobom a odvolací súd v nadväznosti na vyjadrené závery rozsudok, okrem výroku o trovách konania, potvrdil ako vecne správny (§ 219 O. s. p.).“

Ústavný súd konštatuje, že nie je skutkovým súdom, a preto mu ani neprislúcha revízia záverov krajského súdu v hodnotení vykonaných dôkazov. V intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov preto ústavný súd posúdil

len to, či napadnutý rozsudok krajského súdu je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnený a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných (podzákonných) noriem (m. m. I. ÚS 23/2010).

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok okresného súdu. Krajský súd deklaroval správnosť záveru okresného súdu, keď návrh sťažovateľky zamietol ako celok z dôvodu, že ku dňu rozhodovania už žalovaný mal splnenú povinnosť vo vzťahu k nej, pokiaľ ide o úhradu ňou vyčíslených nákladov zvýšených o 100 % v rozsahu 38 485,40 Sk.

Keďže na ďalšiu časť podielovej odmeny v súvislosti s ukončením zmluvy o právnej pomoci ešte pred skončením súdneho konania sťažovateľke relevantný nárok nevznikol, bolo potrebné, ako už bolo uvedené, návrh sťažovateľky zamietnuť v celom rozsahu.

Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver krajského súdu v napadnutom rozsudku nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

V rozsudku krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uzatvára, že napadnutý rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd rozsudok okresného súdu v merite veci ako vecne správny potvrdil.

V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania.

Ústavný súd na základe uvedených skutočností sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd poznamenáva, že sa nezaoberal výrokmi napadnutého rozsudku krajského súdu týkajúcimi sa trov konania, pretože sťažnosťou neboli namietané.

5. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení označených práv by bolo možné v danej veci uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48

ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu nemohlo byť porušené základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd, vychádzajúc z uvedených skutočností, odmietol sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľky (napr. návrh na zrušenie napadnutého rozsudku krajskému súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie finančného zadosťučinenia) už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013